

58.01(545.1)(043.3)

Sh-12

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
HUZURIDAGI ILMIY DARAJALAR BERUVCHI
DSc.03/10.12.2019.I.16.01 RAQAMLI ILMIY KENGASH
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI

SHAMUSAROV SARVAR SHARUSTAMOVICH

O'ZBEKISTON SUVEREN KREDIT REYTINGINI
OSHIRISH YO'LLARI

08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi
AVTOREFERATI

Toshkent – 2025

UDK: 58.01(575.1)

**Iqtisodiyot fanlari falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati
mundarijasi**

**Оглавление автореферата диссертации доктора философии (PhD)
по экономическим наукам**

**Content of dissertation abstract of doctor of philosophy (PhD)
on economical sciences**

Shamusarov Sarvar Shamusarovich O'zbekiston suveren kredit reytingini oshirish yo'llari.....	3
Шамусаров Сарвар Шамусарович Пути повышения суверенного кредитного рейтинга Узбекистана.....	29
Shamusarov Sarvar Shamusarovich Ways to increase the sovereign credit rating of Uzbekistan	57
E'lon qilingan ishlar ro'yxati Список опубликованных работ List of published works	61

Fan doktori (PhD) dissertatsiyasi mavzusi Oliy attestatsiya komissiyasida B2023.2.DSc/Iqt237 raqam bilan ro'yxatga olingan.

Dissertatsiya Toshkent davlat iqtisodiyot universitetida bajarilgan. Dissertatsiya avtoreferati uch tilda (o'zbek, rus, ingliz (rezюме)) Ilmiy kengash veb-sahifasi (www.tsue.uz) va "ZiyoNet" axborot ta'lim portali (www.ziynet.uz) manziliga joylashtirilgan.

Ilmiy rahbar:

Burxanov Aktam Usmanovich
iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Rasmiy opponentlar:

Karlibayeva Raya Xodjabayevna
iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li
iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Yetakchi tashkilot:

Toshkent Xalqaro universiteti

Dissertatsiya himoyasi Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.03/10.12.2019.I.16.01 raqamli ilmiy kengashning 2025-yil "11" 05 kuni soat 16⁰⁰ dagi majlisida bo'lib o'tadi. Manzil: 100003, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi, 49 y. Tel.: (0 371) 239-28-71, faks: (0371) 239-43-51, e-mail: tsue@tsue.uz.

Dissertatsiya bilan Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Axborot-resurs markazida tanishish mumkin 1749 raqam bilan ro'yxatga olingan). Manzil: 100003, Toshkent shahri Islom Karimov ko'chasi, 49-uy. Tel.: (0371) 239-28-71, faks: (0 371) 239-43-51, e-mail: tsue@tsue.uz.

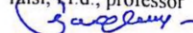
Dissertatsiya avtoreferati 2025 yil « 25 » 07 kuni tarqatildi.

(2025 yil « 25 » 08) dagi № 70 raqamli reestr bayonnomasi).

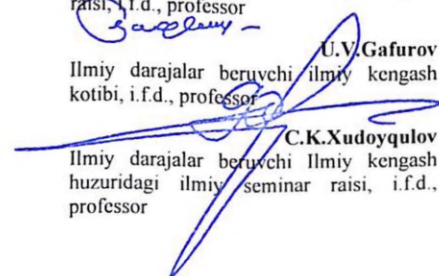
S.U. Mexmonov

Ilmiy darajalar beruvchi ilmiy kengash
raisi, i.f.d., professor

U.V. Gafurov

Ilmiy darajalar beruvchi ilmiy kengash
kotibi, i.f.d., professor

C.K. Xudoyqulov

Ilmiy darajalar beruvchi ilmiy kengash
huzuridagi ilmiy seminar raisi, i.f.d.,
professor

KIRISH (falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi annotatsiyasi)

Dissertatsiya mavzuning dolzarbligi va zarurligi. Jahonda mamlakat moliya tizimi davlatning iqtisodiy va ijtimoiy vazifalarini bajarilishida, davlat mablag'larini va milliy daromadni qayta taqsimlash va bozor infratuzilmasini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu esa o'z navbatida iqtisodiyotining erkinlashuvi, moliyaviy resurslarning shakllanishi va sarflanishi yuzasidan kelib chiqadigan moliyaviy munosabatlarning zamonaviy talablarga mos ravishda isloh qilinishini ko'rsatmoqda. Natijada moliyaviy munosabatlar tizimini takomillashtirish va budjet mablag'larini samarali boshqarishda rivojlangan mamlakatlar foydalanayotgan usullarni joriy etish, xususan, mamlakat suveren kredit reytingini oshirish dolzarb bo'lib qolmoqda. O'z navbatida, mamlakatning investitsion jozibadorligi oshishi, xalqaro moliya bozorlarida obligatsiyalarni joylashtirish orqali tashqi qarz mablag'larini jalb qilish uchun imkoniyatlar yaratilishi hamda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan yo'qotishlarni oldini olishni hisobga olgan holda moliyaviy munosabatlarning zamonaviy va innovatsion uslublarni takomillashtirish orqali suveren kredit reytingini oshirishni taqozo etadi.

Jahonda suveren kredit reytingini oshirishning ustuvor yo'nalishlarini aniqlash, mazkur jarayonda asosiy ta'sir etuvchi ko'rsatkichlarni bosqichma-bosqich oshirish orqali moliyaviy barqarorlikni ta'minlash, suveren kredit reytingiga ta'sir etuvchi omillarni ekonometrik tahlil qilish orqali mavjud muammolarni aniqlash bilan birga ularni bartaraf etishga doir aniq choralarda tadbirlar ishlab chiqishni nazarda tutadi.

O'zbekistonda 2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasining "Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash" deb nomlangan uchinchi ustuvor yo'nalishidagi 21-maqсадda "Davlat budjeti taqchilligini qisqartirish va 2023-yildan yalpi ichki mahsulotga nisbatan uning 3 foizdan oshib ketmasligini ta'minlash" va "Davlat qarzini boshqarishda yiliga yangi jalb qilingan tashqi qarz miqdori 4,5 milliard AQSH dollaridan oshib ketmasligini ta'minlash" belgilangan. Yuqoridagi strategik maqsaddan ham ko'rinib turibdiki, davlat budjeti taqchilligi va davlat qarzlarini boshqarishda makro-fiskal ko'rsatkichlar tizimi elementi sifatida ularning o'zaro uyg'unligini ta'minlash va chegaraviy mezonlarini belgilash istiqbolda davlat moliyasi barqarorligining kafolati sifatida namoyon bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi, 2020-yil 2-iyundagi PF-6003-son "O'zbekiston Respublikasining xalqaro reyting va indekslardagi o'rnini yaxshilash hamda davlat organlari va tashkilotlarida ular bilan tizimli ishlashning yangi mexanizmini joriy qilish to'g'risida"gi, 2019-yil 7-martdagi PF-5687-son "Xalqaro reyting va indekslarda O'zbekiston Respublikasi reytingini yaxshilashga oid chora-tadbirlarni tizimlashtirish to'g'risida"gi farmonlari, 2019-yil 25-fevraldagi PQ-4210-son "O'zbekiston Respublikasining xalqaro reytinglar va indekslardagi o'rnini yaxshilash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorlari, 2018-yil 21-iyuldagi PQ-3877-son "Tashqi moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiyalash bo'yicha qo'shimcha chora tadbirlar to'g'risida"gi qarorlari va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishda mazkur dissertatsiya muayyan darajada xizmat qiladi.

E'LON QILINGAN ISHLAR RO'YXATI
СПИСОК ОПУБЛИКОВАННЫХ РАБОТ
LIST OF PUBLISHED WORKS
I bo'lim (I часть, part I)

1. Shamusarov S.Sh. "O'zbekistonning global suveren kredit reytingidagi o'rnini yaxshilash yo'llari". Iqtisodiyot va ta'lim / 2023-yil 1-son. 156-162 bet.

2. Shamusarov S.Sh. "Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda suveren kredit reytinglarining ahamiyati", Soliq va hayot / 2023-yil 2-son. 20-25 bet.

3. Shamusarov S.Sh. "The Role Of Sovereign Credit Ratings And The Place Of Uzbekistan In It", World Economics & Finance Bulletin / Vol. 17, December 2022, Page 129-135.

4. Shamusarov S.Sh. "Methods Of Assessing The Sovereign Credit Rating And Its Features", "Principal Issues Of Scientific Research And Modern Education" Vol. 1 No. 10 (2022). Page 83-88.

5. Shamusarov S.Sh. "Scientific theoretical and practical significance of sovereign credit ratings". Scientific Aspects And Trends In The Field Of Scientific Research International scientific-online conference/ February 28th, Warsaw-2023, Page 11-13.

6. Shamusarov S.Sh. "Suveren kredit reyting agentliklari baholash usullarini takomillashtirish", «Ta'lim-tarbiya jarayoniga innovatsion yondashuvlar. Muammo va yechimlar» mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy 1-sonli konferensiya» yanvar 2023, 164-166 betlar.

7. Shamusarov S.Sh. "Mamlakat suveren kredit reytingini mamlakat moliyasiga ta'siri", "Davlat soliq siyosatining transformatsiyasi imkoniyatlari va samaradorligining istiqbollari" Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari to'plami 2023-yil 26-aprel. 676-678 betlar.

8. Shamusarov S.Sh. "Suveren kredit reytingi agentliklari tomonidan kredit reytingini baholashning nazariy jihatlari", "Raqamli texnologiyalar: iqtisodiyot va ta'lim tizimini rivojlantirish tendensiyalari" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to'plami. 2022-yil 9-11-noyabr. 310-311 betlar.

9. Shamusarov S.Sh. "Suveren kredit reytingini baholashda kamchiliklar tahlili", "Kapital bozorini rivojlantirishning ustivor yo'nalishlari, zamonaviy tendensiyalari va istiqbollari" mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallar to'plami. 2023-yil 26-sentabr. 344-347 b.

10. Shamusarov S.Sh. "Suveren kredit reytinglarini baholashning o'ziga xos jihatlari", "Soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish orqali makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash istiqbollari" mavzusida respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi. TDIU, 2023-yil 10-noyabr. 391-392 b.

Avtoreferat TDIU "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" jurnalida
tahrirdan o'tkazildi.

Bosishga ruxsat etildi: 25.08.2025.
Bichimi: 60x84 1/16. «Times New Ro
man» garniturada raqamli bosma usulda bosildi.
Shartli bosma tabog'i 4. Adadi 100. Buyurtma: № 61

«Tahririy nashriyot» bo'limida chop etildi.
100000, Toshkent, Amir Temur shoh ko'chasi, 60A.